
Årsredovisning 2018
Äldrenämnden
Tertial 3 2018

Innehållsförteckning

1	Verksamhetens uppdrag	3
2	Hänt i verksamheten 2018	4
3	Måluppfyllelse under 2018	5
3.1	Bästa utveckling för alla	6
	<i>Seniorer känner sig trygga och har ett stort inflytande över hur omsorgen och hjälpen utformas. Det finns ett varierat utbud av aktiviteter för god fysisk och psykisk hälsa, självständighet och socialt sammanhang. Nackaborna möts flexibelt, enkelt, snabbt och öppet.</i>	6
3.2	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka	7
	<i>Seniorer har möjlighet att bo i attraktiva boendeformer och miljöer, enligt sina individuella önskemål. Det finns lättillgängliga mötesplatser som stimulerar till aktiviteter och uppmuntrar till olika former av möten.</i>	7
3.3	Stark och balanserad tillväxt	9
	<i>Genom ett förtroendefullt samarbete med utförare och företag utvecklar kommunen välfärden för Nackas seniorer. Nackas seniorer har tillgång till attraktiva och anpassade boenden.</i>	9
3.4	Maximalt värde för skattepengarna	10
	<i>Äldreomsorgen utvecklas utifrån nackabornas behov. Nackas särskilda boenden och hemtjänst håller hög kvalitet. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses genom effektiva rutiner, digitalisering och utveckling.</i>	10
4	Redovisning av särskilda uppdrag	12
5	Ekonomiskt resultat	13
6	Investeringar	17
7	Sjukfrånvaro	18

I Verksamhetens uppdrag

Äldre som behöver omsorg ska få god omvårdnad och service, utförd med respekt för den personliga integriteten. Det egna valet är viktigt oavsett om det handlar om att få stöd för att kunna bo kvar hemma eller att välja anordnare av hemtjänst eller vilket särskilt boende man vill komma till.

2 Hänt i verksamheten 2018

Tillgängligheten och flexibiliteten för medborgaren har ökat

Tillgängligheten och flexibiliteten för medborgarna har ökat genom digitalisering, införandet av välfärdsteknik och förändrade arbetsätt inom myndighetsutövningen. Nackas seniorer kan nu ansöka om bostadsanpassningsbidrag och lämna in inkomstuppgift för avgiftsberäkning på Mina sidor. Under 2019 kommer det att bli möjligt att ansöka om vissa hemtjänstinsatser digitalt.

Det är viktigt att seniorerna i Nacka själva får avgöra vilket behov av hjälp de har i hemmet. Förenklad handläggning av ansökan om hemtjänst innebär att beslutet kommer snabbare och utan föregående bedömning av behovet. Under 2018 ökades insatserna som omfattas med trygghetsringning, promenad, stöd att följa med vid inköp och stöd vid dusch. Sedan tidigare har städning, tvätt, inköp, matdistribution och trygghetslarm fått en förenklad handläggning.

Välfärdsteknik i form av GPS-larm har införts. Larmet ökar möjligheten att behålla eller öka trygghet, aktivitet, och självständighet.

Nacka, en äldrevänlig kommun

Äldrenämnden antog en strategi för hälsosamt åldrande och de föreslagna åtgärderna i rapporten utgör en del av äldrenämndens arbete med att införa världshälsoorganisationens (WHO) globala strategi för åldrande och hälsa och modellen äldrevänlig kommun i Nacka. Den framtagna strategin är ett svar på kommunfullmäktiges särskilda uppdrag om att utreda vilka effekter äldreboomen i Nacka kommer att få och hur den ska mötas med boende och omsorg av hög kvalitet.

Med strategin pekar äldrenämnden ut utvecklingsområden som ska ge Nackas seniorer förutsättningar att vidmakthålla en god hälsa, känna välbefinnande och bidra till samhället så länge som möjligt. En viktig utgångspunkt är att seniorer inte är en homogen grupp. Av strategin framgår hur kommunen kan ge förutsättningar för att Nackas seniorer ska kunna åldras med god hälsa.

3 Måluppfyllelse under 2018

Sammanfattning

Antalet hemtjänstinsatser som går att få beslut om utan föregående biståndsbedömning utökades under 2018. Det leder till att seniorers självbestämmande över sitt behov av hemtjänst har ökat. Flera digitaliseringsprojekt pågår, bland annat utvecklingen av Mina sidor. Projektet att införa ett systematiskt behovsinriktat arbetssätt, Individens behov i Centrum (IBIC) kommer att öka den enskildes delaktighet, säkerställa individens behov av hjälp och stöd utifrån sitt individuella behov och göra det möjligt att följa upp på individ- och gruppnivå. Kontinuiteten i hemtjänsten är god i mätningen i öppna jämförelser.

Genom att anta en strategi för hälsosamt åldrande och föreslog åtgärder för att kunna införa modellen äldrevänlig kommun. En översyn av dagverksamhet, öppna mötesplatser och träffpunkter genomfördes vilket har lett till förändrade villkor för dagverksamhet från och med 2019 och att en öppen mötesplats på Sicklaön ska upphandlas under 2019. Under året gjordes också en översyn av hemtjänstvillkoren vilket resulterade i förändrade villkor och en höjd check. Förstärkt hemgång infördes som är en tidsbestämd hemtjänstinsats och som kan beviljas under de första veckorna efter hemgång från slutenvården.

Det genomsnittliga antalet kunder i hemtjänsten var 1 285 vilket innebär att antalet fortsatte att minska jämfört med 2016 och 2017. Det blev tio fler personer i äldreboende jämfört med 2017. Sarahemmet öppnade i Älta med 54 platser varav 23 boende har fått boende inom ramen för Nackas kundval. Under 2018 fick alla som fick beslut om särskilt boende ett erbjudande om plats inom 90 dagar, genomsnittstiden för ett första erbjudande var elva dagar.

Statsbidrag 2018

Statsbidraget för ökad bemanning har betalats ut till anordnare av hemtjänst och särskilt boende.

Projektnummer	Projekt	Rekvirerat belopp	Utfall 2018
26101310	Stimulansbidrag för ökad bemanning inom äldreomsorgen	14 622 025	14 188 922
26101761	Stimulansbidrag 2018 Välfärdsteknik	2 633 982	2 591 085

3.1 Bästa utveckling för alla

Seniorer känner sig trygga och har ett stort inflytande över hur omsorgen och hjälpen utformas. Det finns ett varierat utbud av aktiviteter för god fysisk och psykisk hälsa, självständighet och socialt sammanhang. Nackaborna möts flexibelt, enkelt, snabbt och öppet.

Kommentar

Sammanfattning

Under 2018 har seniorerna i Nacka fått ett större självbestämmande över att bedöma sitt behov av hemtjänst. Det är möjligt att få fler insatser än tidigare från hemtjänsten utan föregående biståndsbedömning. Utvecklingen av mina sidor har fortsatt och det går nu att ansöka om bostadsanpassningsbidrag och lämna in inkomstuppgift för beräkning av avgiften digitalt. Handläggningstiden för utredning om färdtjänst förkortades.

Flexibilitet och snabbhet

Arbetet med att förenkla och öka tillgängligheten för kunderna fortsätter genom införandet av mina sidor så att Nackas seniorer får möjlighet till en säker digital kommunikation med myndigheten. Under hösten 2018 gavs möjligheten att ansöka om bostadsanpassningsbidrag samt lämna in inkomstuppgift för avgiftsberäkning digitalt. Under 2019 fortsätter utvecklingen av mina sidor så att det ska gå att ansöka digitalt om vissa hemtjänstinsatser där det inte krävs biståndsbedömning (förenklad handläggning).

Under hösten 2018 så har tiden för handläggning av färdtjänst minskat från sex till två veckor.

Delaktiga kunder

För att säkerställa att den enskilde får hjälp och stöd utifrån sina individuella behov och inte utifrån tillgängliga insatser pågår införandet av ett systematiskt behovsriktat arbetssätt, Individens behov i centrum (IBIC). Metodstödet möjliggör även uppföljning av resultat på individ- och gruppnivå och kvalitetsjämförelser mellan anordnare. Projektet är tvåårigt och avslutas 2019.

Det finns fler exempel på hur seniorer kan påverka på gruppnivå. Tjänstedesign är en metod som använts för att utveckla hur seniorer ska kunna påverka hur de vill kommunicera med och vilken information de är hjälpta av från äldreheten. Seniorrådet och andra berörda föreningar eller organisationer erbjuds att lämna synpunkter i utredningar och i andra sammanhang.

	Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018	
	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i hemtjänst	90 %	90 %	90 %	95 %	T3
	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i särskilt boende	82 %	76 %	78 %	79 %	T3
	(N) Andel kunder som upplever en trygg och säker hemgång från slutenvården			60 %	80 %	T2
	(N) Antal unika medarbetare inom hemtjänsten som besöker den enskilde under en period om 14 dagar		12	12	12	T1 T2 T3

Påverka hur hjälp utförs: Andelen kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs inom hemtjänsten uppnår inte målet 95 % men utfallet ligger strax över genomsnittet för riket. Andelen kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i särskilt boende har ökat sedan 2017 men resultatet för olika äldreboenden i Nacka varierar mellan 55 och 100 procent. Slutsatsen är att det krävs ett arbete för att uppnå en jämnare kvalitet.

Trygg och säker hemgång: Andelen kunder som upplever en trygg och säker hemgång från slutenvården har mätts en gång och resulterade då i att 60 procent av de tillfrågade upplevde att de hade fått en trygg och säker hemgång.

Kontinuitet inom hemtjänsten: Indikatorn som mäter antalet medarbetare under en fjortondagarsperiod avser medelvärdet för de kunder som haft hemtjänst två eller flera gånger per dag under perioden mellan klockan 07:00- 22:00. Trygghetslarm och matleveranser räknas inte in i mätten.

Medeltalet för Nacka 2018 är 12 medarbetare liksom för 2017. Medel i landet var 15 medarbetare 2017. Då rankades Nacka på plats 30 av 240 kommuner i öppna jämförelser. Genomsnittet för jämförelsekommunerna Danderyd, Sollentuna, Solna, Tyresö, Täby och Nacka var 11,71 där Danderyd hade 13, Solna 10, Sollentuna 12, Tyresö 12, Täby 11.

3.2 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Seniorer har möjlighet att bo i attraktiva boendeformer och miljöer, enligt sina individuella önskemål. Det finns lättillgängliga mötesplatser som stimulerar till aktiviteter och uppmuntrar till olika former av möten.

Kommentar

Sammanfattning

Äldrenämnden antog en strategi för hälsosamt åldrande för att införa världshälsoorganisationens globala strategi för åldrande och hälsa och modellen äldrevänlig kommun. Den var också ett svar på kommunfullmäktiges uppdrag att utreda vilka konsekvenser den demografiska utvecklingen, med en större andel äldre, kan få för Nacka. En översyn av dagverksamhet, öppna mötesplatser och träffpunkter genomfördes vilket har lett till förändrade villkor för dagverksamhet från och med 2019 och att en öppen mötesplats på Sicklaön ska upphandlas under 2019.

Nacka - en äldrevänlig kommun

Äldrenämnden antog en strategi för hälsosamt åldrande och de föreslagna åtgärderna i rapporten utgör en del av äldrenämndens arbete med att införa världshälsoorganisationens (WHO) globala strategi för åldrande och hälsa och modellen äldrevänlig kommun i Nacka. Strategin är också ett svar på kommunfullmäktiges uppdrag att utreda vilka konsekvenser den demografiska utvecklingen, med en större andel äldre, kan få för Nacka. Det redovisades i rapporten "Hur möter vi den demografiska utvecklingens utmaningar?"

Målet är att Nackas seniorer ska ha goda förutsättningar för hälsosamt åldrande det vill säga "processen att utveckla och bibehålla ett funktionstillstånd som möjliggör välbefinnande hela livet.". En handlingsplan för en äldrevänlig kommun inom sex strategiska utvecklingsområden har tagits fram.

En viktig utgångspunkt är att seniorer är en heterogen målgrupp, målgruppen 65 år och äldre har indelats i fyra olika grupper som bedöms ha skilda behov av stöd. I ärendet presenteras utvecklingsområden för hur äldrenämnden kan skapa förutsättningar för att Nackas seniorer så att de kan åldras med god hälsa, känna välbefinnande och bidra till samhället så länge som möjligt. På en övergripande nivå kan det göras på två sätt; dels genom att möjliggöra för seniorer att ta del av hälsofrämjande aktiviteter som kan utveckla eller bibehålla funktionsförmågor, dels genom att ge stöd och anpassa den fysiska och sociala omgivningen så att seniorer med funktionsnedsättning kan fortsätta med de aktiviteter de värdesätter och därmed fortsatt bidra till samhället.

Dagverksamhetens utformning och annan öppen verksamhet har setts över

Dagverksamheten för äldre har sett över vilket ledde till beslut om förändrade auktorisationsvillkor för att höja kvaliteten och ge förutsättningar till ett bredare utbud. Utbudet av hälsofrämjande insatser kartlades också för att få en bättre bild av hur det behöver utvecklas för att komplettera dagverksamheten. I förslaget presenteras därför även hur öppna mötesplatser och träffpunkter kan öka den sociala gemenskapen. Under 2019 kommer en öppen mötesplats upphandlas för att tillgodose behovet av gemenskap i det område där antalet äldre ökar mest.

	Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018	
◆	Andel kunder som uppger att de bor på det särskilda boende som de valt	92 %	91 %	89 %	93 %	T3
◆	Andel kunder i särskilt boende som uppger att de är nöjda med de sociala aktiviteter som erbjuds.	70 %	64 %	71 %	75 %	T3
●	Andel utförare som erbjuder möjlighet till digitala och resefria möten			92 %	60 %	T3
●	(N) Antal föreningar som söker och beviljas föreningsbidrag till en social meningsfull fritid och/eller ett hälsosamt åldrande		13	12		T3

Val av särskilt boende: Antalet kunder som bor på det boende som de har valt är en liten minskning sedan tidigare år (två procentenheter). Resultatet är några procentenheter bättre än riket i stort.

Nöjda med sociala aktiviteter: 71 % av kunderna uppger att de är nöjda med de sociala aktiviteterna som erbjuds. Det är en förbättring jämfört med 2017. Vid granskningar har det uppmärksammats att det skiljer stort mellan aktivitetsutbudet på boendena, där vissa boenden har många aktiviteter medan andra har få aktiviteter. Kundnöjdheten på de olika boendena i Nacka skiljer sig från 32 procent till 90 procent nöjdhet. Genomsnittet för riket 64 procent.

Resefria och digitala möten: Andel utförare som erbjuder resefria och digitala möten, svaret avser endast särskilt boende.

Föreningar som sökt och fått bidrag: Alla 12 föreningar som sökte bidrag under 2018 för året 2019 beviljades verksamhetsbidrag för frivilligt socialt arbete.

3.3 Stark och balanserad tillväxt

Genom ett förtroendefullt samarbete med utförare och företag utvecklar kommunen välfärden för Nackas seniorer. Nackas seniorer har tillgång till attraktiva och anpassade boenden.

Kommentar

Sammanfattning

Under året har villkoren och checken för hemtjänst, ledsagning och avlösning setts över och planering pågått för att tillförsäkra behovet av äldreboende och andra former boendeformer pågått. Från den 1 september började ett nytt avtal för korttidsboende att gälla, det ledde också till att 13 boendeplatser tillkom till kundvalet. Alla som får ett beslut om särskilt boende erbjuds en boendeplats inom 90 dagar, genomsnittstiden är cirka 11 dagar.

Dialog och uppföljning utvecklar välfärden

För att säkra en god kvalitet för våra kunder behöver kommunen erbjuda bra och konkurrenskraftiga villkor för anordnare samt genomföra effektiv uppföljning av kvaliteten utifrån ett kundperspektiv. En dialog pågick under våren 2018 med anordnarna inom hemtjänsten. De lyfte upp utmaningar utifrån hur villkoren var utformade. En mer genomgripande översyn av kundvalet genomfördes och presenterades för nämnden i juni. Anordnarnas bidrag, omvärldsbevakning och jämförelse med andra kommuner i kombination med professionen och kundernas erfarenheter har varit viktiga inspel till att gemensamt kunna utveckla kundvalet och därigenom välfärden. Översynen resulterade i förändrade villkor och en höjning av checken för hemtjänst, ledsagning och avlösning.

Mångfald av boendeformer för att möta seniorers önskemål

En mångfald av boendeformer för äldre kommer att vara en central del för att möta äldres önskemål och behov. I maj öppnade ett nytt särskilt boende, Sarahemmet, för äldre med 54 boendeplatser i Ältadalen av vilka 23 boende är inom Nackas kundval i december. Trygghetsbostäder planeras i Centrala Nacka, Orminge Centrum, Saltsjöbadens Centrum och Älta Centrum, alla med närhet till handel, service och kommunikationer. Kommunens första trygghetsboende med cirka 100 boendeplatser i Graninge kommer vara klart för inflyttning 2019.

Korttidsplatser upphandlade

Från och med 1 september 2018 gäller ett nytt avtal för korttidsplatser, inom avtalet finns nu 22 korttidsplatser på Saltsjöbadens Sjukhus, Vardaga, Båthöjden Plaza och Danvikshem som tidigare erbjudit korttidsplatser växlade om sina platser till permanenta boendeplatser. De nackabor som då hade ett korttidsboende i väntan på särskilt boende erbjöds att stanna kvar och på så vis utökades platsantalet med 13 platser (9 demensplatser och 4 somatiska) inom Nackas kundval.

Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018	
 Andel personer som beviljats särskilt boende och får plats inom 90 dagar			100 %	100 %	T1 T2 T3

288 personer fick erbjudande om plats, alla inom 90 dagar efter beslutet. Genomsnittstiden till ett första erbjudande är 11 dagar.

3.4 Maximalt värde för skattepengarna

Äldreomsorgen utvecklas utifrån nackabornas behov. Nackas särskilda boenden och hemtjänst håller hög kvalitet. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses genom effektiva rutiner, digitalisering och utveckling.

Kommentar

Sammanfattning

Under 2018 har arbetet med digitalisering och införandet av välfärdsteknik intensifierats, Genom mina sidor kan man nu ansöka om bostadsanpassningsbidrag och lägga in inkomstuppgift, utvecklingen fortsätter under 2019. Välfärdsteknikprojektet har kantats av motgångar vilket har försenat införandet, nio personer har beviljats GPS-larm. 24 anordnare har följts upp alla utom tre som har avauktoriserats på grund av brister i verksamheten har bedömts bedriva en verksamhet av god kvalitet. Ett digitalt ledningssystem för kvalitet har införts för att stärka det systematiska förbättringsarbetet och bidra till en effektiv och rättssäker verksamhet.

Underlätta för anhöriga

Under hösten 2018 genomfördes revidering av överenskommelser kring uppdraget avseende anhörigstöd och demenssjuksköterska där detta perspektiv beaktades. Ett arbete pågår med samverkan med bl.a. anhörigföreningen samt andra föreningar som kommer fortsätta under våren 2019.

Tillgängligheten för medborgaren har ökat genom digitalisering och välfärdsteknik

Under hösten har det blivit möjligt att ansöka om bostadsanpassningsbidrag och att kunna lämna inkomstuppgift digitalt. Välfärdsteknik i form av GPS-larm har införts och det är nu möjligt att ansöka om GPS-larm. Larmet syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, och självständighet.

	Indikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018	
	Antal kunder som använder välfärdsteknologi inom hemtjänsten	0	0	9	100	T1 T2 T3
	Nackas äldreomsorg är bland de 10 % bästa kommunerna i landet avseende kvalitet och effektivitet	plats 27	plats 25	plats 60		T3
	(N) Andel anordnare/utförare som följts upp och som har en verksamhet av god kvalitet			88 %		T3
	(N) Antal individer som har fått anhörigstöd			101		T1 T2 T3
	(N) Andel särskilda boenden som utför egenkontroll av hälso- och sjukvårdsdokumentation			100 %	100 %	T3
	(N) Andel kunder där en riskbedömning för undernäring genomförs			100 %	90 %	T3

Välfärdsteknologi: Nio kunder använder välfärdsteknologi inom hemtjänsten de har blivit beviljade GPS-larm. Antalet är betydligt lägre än målet för 2018. Anledningen är att projektet har kantats av motgångar. Planering finns för införande av kamera för tillsyn nattetid under 2019.

Anordnare av god kvalitet: Av de tolv anordnare/ utförare som har följts upp har 100 procent inom särskilt boende bedömts hålla en god kvalitet. Kvaliteten varierar och bristerna skiljer sig mellan de olika boendena. Tolv hemtjänstanordnare har följts upp och 75 procent bedömdes ha en verksamhet av god kvalitet. Tre avauktoriserades på grund av brister i verksamheten.

Bäst kommun: Nacka hör inte till de tio procent bästa kommunerna inom äldreomsorgen. Av de som rapporterat in uppgifter till Kolada har Nacka fallit i ranking från plats 25 till plats 60. Indikatorn som används bygger på flera variabler för att mäta den totala effektiviteten i Nackas äldreomsorg; hemtjänst och särskilt boende, i jämförelse med de kommuner som rapporterar till Kolada (kommun och landstingsdatabasen). I indexen ingår såväl variabler för upplevd kvalitet som för objektiv kvalitet ställt i relation till nettokostnadsavvikelsen.

Den totala effektiviteten för Nacka har legat på jämn och hög nivå, men försämras med över fem procent sedan 2017 (mätår 2018 för kvalitet och 2017 för kostnader). Båda indexen för upplevd respektive objektiv effektivitet minskar på grund kostnaden har blivit högre relativt kvaliteten, framför allt gäller det den upplevda kvaliteten i särskilt boende. Nettokostnadsavvikelsen äldreomsorg år 2017 är -6,3 procent vilket är en försämring med 3,2 procentenheter sedan 2016.

Anhörigstöd: Antal personer som har insatsen anhörigavlastning pågående i hemmet till och med 31 december är 77 stycken (48 män och 29 kvinnor). Antal personer som har pågående insatser av växelboende t o m 31 december 2018 är 24 stycken (varav 20 män och 4 kvinnor). Anhörigstödsinsatser beviljas de personer som har stort behov av omvårdnad. Det innebär att själva avlastningen omfattar makan/ maken. Det förklarar varför män ser ut att ha mer avlastning då det egentligen är kvinnorna som har fått avlastning.

Hälso- och sjukvårdsinsatser: Egenkontroll av dokumentation och riskbedömning av undernäring görs enligt förväntan och bidrar var för sig till att de boende får sina behov av hälso- och sjukvårdsinsatser tillgodosedda.

4 Redovisning av särskilda uppdrag

Kommunfullmäktige gav äldrenämnden följande särskilda uppdrag under 2018:

Fortsätta införande av Combine med bland annat ”Mina sidor” för att få största möjliga nytta av systemstödet.

Arbetet med att förenkla och öka tillgängligheten för kunderna fortsätter genom införandet av Mina sidor så att Nackas seniorer har möjlighet till en säker digital kommunikation med myndigheten och anordnare. Under hösten 2018 så gavs möjligheten att ansöka om bostadsanpassningsbidrag samt lämna in inkomstuppgift för avgiftsberäkning digitalt. Under 2019 fortsätter arbetet med möjlighet att digitalt lämna in ansökan om förenklad handläggning.

Arbeta för att underlätta för anhöriga och närstående till personer med bland annat demenssjukdomar, exempelvis genom fler digitala tjänster och i samverkan med föreningar (till exempel Demensförbundet och anhörigföreningar).

Under hösten 2018 genomfördes revidering av överenskommelser kring uppdraget avseende anhörigstöd och demenssjuksköterska där anhörigas och närståendes perspektiv beaktades. Ett arbete pågår med samverkan med bl.a. anhörigföreningen samt andra föreningar som kommer fortsätta under våren 2019.

Införande av digitala tjänster och välfärdsteknik kan underlätta anhöriga och närståendes situation. Under hösten har det blivit möjligt att ansöka om bostadsanpassningsbidrag och att kunna lämna inkomstuppgift digitalt. Välfärdsteknik i form av GPS-larm har införts och det är nu möjligt att ansöka om GPS-larm. Larmet syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, och självständighet.

Ta fram en utredning om vilka effekter äldreboomen i Nacka kommer att få och hur den ska mötas med boende och omsorg av hög kvalitet.

I november antogs rapporten "Hur möter vi den demografiska utvecklingens utmaningar? - Nacka en äldrevänlig kommun" i äldrenämnden. Rapporten belyser att fram till 2035 kommer antalet seniorer (personer 65 år eller äldre) i Nacka att öka från 16 000 till 24 000, en ökning på cirka 33 procent. Försörjningskvoten kommer däremot inte att öka i någon stor omfattning. I takt med att Nacka expanderar beräknas fler i arbetsför ålder tillkomma än vad antalet äldre kommer öka. Som svar på utmaningarna som följer av den demografiska utvecklingen har äldrenämnden tagit fram en strategi för hälsosamt åldrande. Kostnader inom äldreomsorgen är påverkbara eftersom de främst uppstår när seniorer drabbas av funktionsnedsättningar. Äldrenämndens strategi för hälsosamt åldrande och de föreslagna åtgärderna i rapporten utgör en del av äldrenämndens arbete med att implementera Världshälsoorganisationens (WHO) globala strategi för åldrande och hälsa och modellen äldrevänlig kommun i Nacka.

5 Ekonomiskt resultat

Äldrenämndens utfall för 2018 är -766,3 miljoner kronor vilket är cirka 41,0 miljoner kronor bättre än budget. Utfallet för intäkter är 85,9 miljoner kronor och kostnader -852,1 miljoner kronor varav 18,8 miljoner kronor intäkter respektive kostnader för olika stimulansmedel som inte har varit budgeterade.

Alla budgettrader (se tabell nedan) inom äldrenämnden har en positiv budgetavvikelse förutom korttidsvård som överskrider budgeten med - 6,2 miljoner kronor, (-14,8 mnkr 2017) miljoner kronor. De största positiva avvikelserna finns inom särskilt boende (kundval) +18,8 miljoner kronor och för hemtjänsten +13,1 miljoner kronor.

Hemtjänst +13,1 miljoner kronor

Hemtjänstens utfall är -174,4 miljoner kronor +13,1 miljoner kronor jämfört med budgeten 2018. För 2017 var utfallet -167,5 miljoner kronor. I budgeten för hemtjänsten ingick utrymme för volymökning. Antalet kunder i hemtjänsten har minskat från 1318 kunder i genomsnitt per månad för 2017 till 1 285 kunder 2018 medan det genomsnittliga antalet timmar per kund och månad har ökat under 2018. Ökningen av antalet timmar per kund och månad kan huvudsakligen förklaras av två förändringar. Från och med den första juni ändrades villkoren för hemtjänst, ledsagning och avlösning där check (och timmar räknas) för fyra dagars omställningstid vid oplanerad frånvaro, genomförandesamtal och för anordnarens deltagande i så kallade SIP-samtal (samordnad individuell plan). Tidigare har tiden räknats som en kringkostnad och ingått i checkersättningen för den biståndsbedömda tiden. Från och med den första september infördes förstärkt hemgång som är en tidsbestämd hemtjänstinsats och som beviljas under de första veckorna efter hemgång från slutenvården. Insatsen kan vara ett alternativ till korttidsvård. Det totala antalet ersatta timmar ökade under tertial 2 dels på grund av värmeböljan men framför allt på grund av att tid för omställning beviljas för de fyra första dagarna. Under tertial 3 tillkom även ersättning för beviljad tid för trygg hemgång.

Tabellen nedan visar utfallet för hemtjänst, inklusive ledsagning och avlösning avseende antalet unika kunder, utförd tid som ett genomsnitt per månad samt det genomsnittliga antalet utförda timmar per kund och månad för åren 2016-2018 samt per tertial under 2018. 2018 är det första året då alla anordnare har rapporterat in utförd tid genom mobil återrapportering under hela året.

Hemtjänst inkl. ledsagning och avlösning	Utfall 2018	T1	T2	T3	Utfall 2017	Utfall 2016
Antal kunder med utförd tid, genomsnitt per period	1 285	1 291	1 269	1 295	1 318	1 402
Antal utförda timmar totalt, genomsnitt per månad per period	41 386	40 261	41 381	42 428	40 296	43 239
Antal tim/kund, genomsnitt per månad per period	32,2	31,2	32,6	32,8	30,6	30,8

Dagverksamhet +2,0 miljoner kronor

Budgetavvikelsen beror på att antalet personer inskrivna i dagverksamhet minskat från i genomsnitt 85 personer/månad för 2017 till 80 personer för 2018. Under hösten har antalet inskrivna personer ökat något jämfört med våren. Det är framför allt antalet personer i den högsta checknivån som har minskat i antal. Inför 2019 har villkoren för dagverksamheten och checkkonstruktion och belopp förändrats vilket ger förutsättning för att hålla en högre kvalitet i verksamheten.

Korttidsvård -6,2 miljoner kronor

Nacka kommun hade fram till 1 september ett abonnemangsavtal som omfattade 40 platser från och med den 1 september gäller ett nytt abonnemangsavtal som omfattar 22 platser. Inriktningen är att fler äldre ska kunna komma hem från slutenvård och få förstärkt stöd från hemtjänst istället för korttidsvård. Det har minskat utfallet från -36,2 miljoner kronor till -25,6 miljoner kronor 2018. Förändringen har varit en del av den åtgärdsplan som funnits för att minska budgetöverskridandet för korttidsvården.

Verksamheter med beslut enligt LSS +4,1 miljoner kronor

Överskottet beror på att överföring av kostnader för åtta personer +65 år med insats gruppboende LSS har överförts från socialnämnden från och med halvårsskiftet medan budgeten avser helår. Observera att det medför en helårseffekt som medför högre kostnader för 2019.

Särskilt boende kundval +18,8 miljoner kronor

Utfallet för särskilt boende är -416,4 miljoner kronor, 2017 var utfallet -402,6 miljoner kronor. I budgeten för 2018 ingick cirka -27,3 mnkr för volymökning motsvarande cirka 43 helårsplatser. Det genomsnittliga antalet platser har ökat med 10 helårsplatser från 641 platser för 2017 till 651 platser 2018 till en budgeterad kostnad av cirka -6,2 miljoner kronor. Den faktiska nettokostnaden per plats var högre än den budgeterade vilket ökade kostnaden med cirka tre miljoner kronor.

I början av april/maj öppnade Sarahemmet (Ältadalen) och 18 personer flyttade in där från Nacka. Detta påverkade inte det totala boendeplatser. I augusti/september växades 13 platser från korttidsboende till demensplatser inom ramen för kundvalet. Dessa platser har utnyttjats av Nackabor. December 2017 fanns det 646 personer inom kundvalet och december 2018 var det 658 personer. I genomsnitt har cirka 22 personer flyttat in per månad på något av äldreboendena inom kundvalet under 2018.

Särskilt boende avtal, profilplatser och hem för vård och boende (HVB) +3,7 miljoner kronor

Det genomsnittliga antalet platser i särskilt boende avtal var 48 platser 2018, en plats mer än budgeterat. 2017 var utfallet 53 platser än budgeterat. Överskottet beror framförallt på att platserna kostat mindre än budgeterat per plats.

Verksamhet	Budget	Utfall												Medeltal	Medeltal	Medeltal	Förändring %
	2018	jan	feb	mar	apr	maj	jun	juli	aug	sep	okt	nov	dec	År 2018	År 2017	År 2016	2017 och 2018
Särskilt boende kundval	685	648	640	631	646	643	639	648	664	667	664	658	658	650,5	640,6	624,3	1,5%
Särskilt boende/HvB avtal	49	49	49	49	49	50	49	49	48	49	47	45	46	48,3	53,2	50,6	-9,2%
Summa boende i särskilt boende / HVB	734	697	689	680	695	693	688	697	712	716	711	703	704	698,8	693,8	674,8	0,7%

Övriga verksamheter +4,1 miljoner kronor

Inom budgetraden övriga verksamheter rymmer många sinsemellan skilda verksamheter som till exempel hälsofrämjande verksamheter, anhörigstöd och omvårdnadsbidrag, natthemtjänst, turbundna resor och kostnader för avskrivningar och internränta för verksamhetssystemet Combine med mera.

Den positiva budgetavvikelsen beror på lägre kostnader för; bostadsanpassning + 2,4 miljoner kronor, kostnader för utskrivningsklara i slutenvård +0,5 miljoner kronor, ej utnyttjad budget för mötesplatser och övriga hälsofrämjande insatser + 1,6 miljoner kronor och ej utnyttjad budget för gemensamma kostnader som till exempel kvalitetsregister +0,4 miljoner kronor. Kostnaderna för hemtjänst nattetid har överskridit budgeten med -0,8 miljoner kronor.

Den 1 januari 2018 trädde lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård i kraft som ersatte den tidigare betalningsansvarslagen. Under tiden Stockholms läns landsting införde nya arbetsätt i enlighet med den nya lagen har de inte fakturerat kommunerna för utskrivningsklara patienter. Kommunernas betalningsansvar återinfördes den 16 november. Under 2018 har en öppen träffverksamhet delvis kunnat finansieras med projektmedel och en öppen mötesplats kommer att upphandlas under 2019.

Myndighet och huvudmannaskap + 0,2 miljoner kronor

Ekonomi var inte i balans i ingången till 2018, nämnden beslutade om en åtgärdsplan i tertiäl I och under andra halvåret gjordes omfattande driftinskränkningar av tre årsarbeten, en gruppchef och omorganisering från tre till två grupper. Det motsvarar en effektivisering på 9 % av det totala antalet tjänster i enheten. Inskränkningen ger helårseffekt 2019.

Enheten har haft 1,7 miljoner kronor lägre kostnader för ledning och stödprocesser än budgeterat varav cirka 0,5 miljoner avser lägre kostnader för verksamhetssystemet Combine. Personalkostnaderna överskrider budgeten med 1,7 miljoner kronor. Cirka 0,5 miljoner har finansierats av projektmedel för välfärdsteknik. Under det första kvartalet hade äldregruppen inhyrd personal inklusive konsultchef för 0,6 miljoner kronor.

Nämnd och nämndstöd +0,4 miljoner kronor

Verksamhet, tkr	Ack utfall 2018			Ack budget 2018		Utfall 2017		
	Kostnader (-) Intäkter (+)	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Utfall netto	Budget netto	Budget- avvikelse	Intäkter	Kostnader
Hemtjänst - check	31 100	-205 521	-174 420	-187 498	13 078	32 020	-199 529	-167 509
Trygghetslarm - ej check	2 847	-11 279	-8 431	-8 748	317	3 337	-11 503	-8 167
Dagverksamhet äldre - check	488	-5 342	-4 855	-6 875	2 021	583	-6 448	-5 865
Ledsagning - check	70	-1 218	-1 148	-1 479	331	70	-1 128	-1 058
Avlösning - check	84	-1 467	-1 383	-1 479	96	70	-1 202	-1 132
Korttidsvård - ej check	3 271	-28 865	-25 594	-19 410	-6 184	4 007	-36 239	-32 232
Verksamhet med beslut enl LSS -	0	-11 474	-11 474	-15 607	4 133	89	-8 661	-8 572
Särskilt boende - check	39 632	-455 997	-416 366	-435 147	18 782	32 876	-435 480	-402 604
Särskilt boende - avtal	2 638	-43 277	-40 639	-44 304	3 665	2 987	-43 401	-40 414
Övrig verksamhet	5 750	-41 826	-36 076	-40 149	4 073	3 296	-38 286	-34 989
Myndighet & Huvudmannaskap	0	-44 709	-44 709	-44 958	249	0	-46 640	-46 640
Nämnd och nämndstöd		-1 174	-1 174	-1 605	431		-1 180	-1 180
Summa	85 879	-852 148	-766 269	-807 259	40 990	79 335	-829 697	-750 362

6 Investeringar

Nämnden har ingen investeringsbudget

7 Sjukfrånvaro

Äldreenhetens sjukfrånvaro har minskat i förhållande till 2017. Enhetens totala sjukfrånvaro under 2018 var 6,3 procent. Under 2017 var den totalt 7,5 procent. Korttidsfrånvaron har ökat något under 2018.

Under året har hälsoombuden på enheten agerat hälsofrämjande genom olika aktiviteter. Av medarbetarenkäten som genomfördes under hösten går att utläsa att upplevelsen av en balans mellan arbete och fritid, att kunna hantera stress och att få återhämtning mellan perioder av högre arbetsbelastning har förbättrats. Under året har också en tydligare organisering kring roller och ansvar genomförts. Under 2019 fortsätter arbetet med fokus på att minska korttidsfrånvaron. Hälsoombuden tar en aktiv roll att fortsätta inspirera och fokuserar på sömn och motion. Enhetens chefer fortsätter att arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet genom att bland annat förtydliga roller och ansvar och se över om vissa arbetsmoment går att förenkla i syfte att uppnå en bättre arbetsbelastning.

